178819

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) แนวความคิด วิวัฒนาการ และรูปแบบการก่อตั้งธนาคารอิสลาม (2) สาระสำคัญของพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 และของต่างประเทศ และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. แนวความคิดการก่อตั้งธนาคารอิสลาม เกิดจากข้อห้ามในเรื่องดอกเบี้ยตามคัมภีร์อัล-กุรอาน แต่ศาสนาอิสลามมิได้ปฏิเสธว่า เงินทุนเป็นปัจจัยการผลิตและต้องได้รับผลตอบแทน จึงสามารถได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนได้ ถ้าเขาเหล่านั้นไม่มีส่วนร่วมในการรับความเสี่ยงด้วย เรียกว่า มุฎอรอบะฮ์ (Mudaraba) และอีกวิธีหนึ่งคือการร่วมลงทุนตามหลักมุชารอกะฮ์ (Musharaka) ซึ่งวิวัฒนาการของธนาคารอิสลามนั้น มีการจัดตั้งธนาคารอิสลามครั้งแรกในโลกมีขึ้นที่ประเทศอียิปต์ เมื่อปี พ.ศ. 2506 และได้รับความนิยมและแพร่หลายไปทั่วโลก ในช่วงทศวรรษที่ 70 รูปแบบและโครงสร้างทั่วไปของธนาคารอิสลาม การประกอบธุรกิจของธนาคารอิสลามจะมีความแตกต่างจากการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปก็เฉพาะการให้บริการที่ไม่มีดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนเท่านั้น สำหรับการให้บริการอื่น ๆ ที่ไม่มีเรื่องดอกเบี้ยเข้ามาเกี่ยวข้องก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกันทั้งการฝากเงินและการกู้ยืม

2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 ที่สำคัญคือ

หมวด 1 เรื่องการจัดตั้งและเงินทุน ในมาตรา 7 แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ที่ไม่ต้องการให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจที่ถูกควบคุมโดยรัฐ แต่ต้องการให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นบริษัทเอกชนและมหาชนต่อไป หมวด 1 มาตรา 10 ธนาคารต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แสดงให้เห็นถึงความต้องการให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นของคนไทย ไม่ถูกต่างชาติซื้อไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้

หมวด 2 เรื่องวัตถุประสงค์ มาตรา 12 ที่มีความสำคัญส่งผลต่อการดำเนินกิจการของธนาคารเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเสียเปรียบต่อธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป เนื่องจากต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและภาษีอื่น ๆ มากกว่ามาก

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศ พ.ศ. 2545 เมื่อศึกษาแล้วพบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติตามหมวด 2 เรื่องวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะมาตรา 12 ที่ทำให้เกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบ กล่าวคือ ผู้มาขอสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าจากธนาคารอิสลาม จะต้องเสียภาษีที่แพงกว่าผู้มาขอสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าจากธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไปมากถึง 13.8% และผู้ที่มาขอสินเชื่อเพื่อเช่าซื้อสินค้าจากธนาคารอิสลามจะต้องเสียภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่แพงกว่าผู้มาขอสินเชื่อเพื่อเช่าซื้อสินค้าจากธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป มากถึง 5.8% ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้องกับหลักธรรมมาภิบาลที่ธนาคารอิสลามยึดถือและปฏิบัติเป็นแบบอย่างในปัจจุบันนี้ ทำให้ลูกค้าต้องเสียเงินมากกว่าเดิมและเป็นยอดเงินที่สูงกว่ามาก ขณะที่ซื้อสินค้าชิ้นเดียวกัน ประเภทเดียวกัน และราคาสินค้าต้นทุนจากผู้จำหน่ายเท่ากัน

ปัญหาเกี่ยวกับการถือหุ้นของรัฐ ตามหลักการการถือหุ้นที่มีเจตนารมณ์ให้ธนาคารอิสลามเป็นบริษัทเอกชน หรือบริษัทมหาชนและเป็นของคนไทย แต่ในการปฏิบัติจริงปรากฏว่า ผู้ที่ถือหุ้นส่วนใหญ่ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยนั้นถูกกำหนดโดยกระทรวงการคลัง เนื่องจากมีช่องว่างตามหมวด 1 การจัดตั้งและเงินทุน มาตรา 9 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนหุ้นสูงสุดที่บุคคลใดจะถือได้ แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคาร รัฐมนตรีมีอำนาจผ่อนผันให้มีการถือหุ้นเป็นอย่างอื่น โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ด้วยก็ได้ ส่งผลทำให้สัดส่วนผู้ที่ถือหุ้น คือ กระทรวงการคลังสามารถกำหนดหน่วยงานในกำกับต่าง ๆ ของกระทรวงการคลังให้เข้ามาถือหุ้นได้เกินกึ่งหนึ่งของทุนจดทะเบียนเป็นเหตุให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจึงมีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นทางการ

The objective of this thesis is to study (1) the concept, evolution, and the format of the establishment of an Islamic bank, (2) the important subject matters related to the Islamic Bank of Thailand Act B.E. 2545 ("the Act") and of Islamic banks of other countries and, (3) the problems and obstacles related to the operation of the financial transactions of the Islamic Banks of Thailand in accordance with the Act.

The results of the study can be summarized as follows:

1. The idea of establishing Islamic banks was the result of the prohibition of the payment of interest according to the Koran. However, the Islamic religion does not deny that funds are a factor of production and that they produce benefits. Benefits derived from investments are acceptable, however, on the condition that they do not have any risk, which is called

Mushraka. Another method of allowing benefits is through co-investment under the principle of Musharaka.

2. The evolution of the Islamic bank can be traced to the establishment of the world's first Islamic bank in Egypt in 1963. Islamic banks have become popular throughout the world since the 1970s. The key difference between the format, structure and business operations of Islamic banks and other general commercial banks is that the Islamic banks provide services without the payment of interest as a benefit which includes accepting deposits and giving loans.

The important subject matters of the Act are as follows:

Chapter 1 is related to the establishment and the capital of the Islamic Bank. Article 7 exhibits the intent that the Islamic Bank of Thailand ("the Bank") shall not be a state enterprise controlled by the government, but rather a private entity belonging to the public.

Chapter 1, Article 10 requires that not less than a certain amount of the capital of the Bank must be held by Thai nationals as stipulated in the ministerial regulations. Such a requirement illustrates the desire to require that the Bank be owned by the Thai people only and the Bank cannot be acquired by foreigners.

Chapter 2 is related to objectives. Article 12 has important impacts on the operation of the Bank and produces disadvantages to the Bank when compared with other commercial banks since the Bank has to pay more

valued added taxes, specific business taxes and other taxes than a commercial bank.

3. The problems and obstacles related to the financial transactions of the Bank. In implementing the Act, problems are found in Chapter 2, related to objectives, especially Article 12, which creates disadvantages to the Bank's clients who apply for credit to purchase goods. The clients have pay 13.8% more taxes than those who apply for credit from other commercial banks to purchase goods. If clients of the Bank apply for credit to lease goods, they have to pay 5.8% more taxes and fees than borrowers who apply for these loans at commercial banks. Such incidents are unfair and are inconsistent with the principle of good governance currently observed by the Bank. Because of such circumstances, it costs the Bank's clients more to purchase the same kind of goods with the same production costs.

Problems related to shares held by the State. Although there is an intent to require the Bank to be a private or public company belonging to the Thai people, in practice most of the shareholders are designated by Ministry of Finance regulations. There is a loophole in Article 9 of Chapter 1 of the Act, related to the establishment and capital, which empowers the Minister to issue ministerial regulations setting the maximum amount of shares each individual can hold. However, in case of necessity and in order to reorganize the status and the operation of the Bank, the Minister is empowered to set the shareholding structure differently and he can also make any other conditions he deems appropriate. In such event, the Ministry of Finance can assign **government agencies, under its supervision, to subscribe to the majority of the shares of the registered capital of Bank, making the Bank unofficially a state enterprise.**